

SON NOKTA

**DİLEK
GÜNGÖR**

dilek.gungor@sabah.com.tr

1.7 trilyon lira nerede?

Bir tek bana mı tuhaf geliyor, bilmiyorum. Yaklaşık altı aydır reel sektörün bir kesimi hep aynı sloganı atıyor: Krediyi erişemiyoruz.

Merkez Bankası ve Türkiye Bankalar Birliği ise rakamları ortaya koyarak 'Krediler arttı' diyor.

Yahu doğru tek değil mi? Neden söylemler örtüşmüyor?

Verilerle sizi boğmak istemiyorum. Ama bakmakta fayda var...

Dün Merkez Bankası Başkanı **Şahap Kavcıoğlu**'nun sunumunda bir tablo vardı. Toplam ticari kredilerdeki artış **2022 sonunda 1 trilyon 726 milyar TL** oldu. (Bu rakam **2021'de 316 milyar TL**'ydi.) Bunun 839 milyar TL'si büyük firmalara, 887 milyar TL'si KOBİ'lere kullanılmış...

Rakamlar, 2022'de bir önceki yılın beş katından daha fazla artış olduğunu gösteriyor...

2021'de büyük firmalara verilen ticari kredilerdeki artış miktan 188 milyar, KOBİ'lerde ise 127 milyar TL.

6 ay geriye gidelim...

Hani **sanayicilerin** 'krediyi erişemiyoruz' laflarının başladığı tarihlerle... İlk **İSO** da konuşmaya başlamışlardı. Yaz aylarıydı. Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nu ağırladıkları toplantıda veriyansın etmişlerdi. Yanlış hatırlıyorsam da temmuz ayıydı. O dönemdeki kredi artışına bakarsanız, temmuzda 79 milyar, ağustosta 153 milyar, eylülde 163 milyar, ekimde 147 milyar, kasımda 158 milyar, aralıkta 206 milyar TL artış var...

Keza KOBİ kredilerindeki artış da ay ay şöyle: Temmuzda 31 milyar, ağustosta 71 milyar, eylülde 82 milyar, ekimde 76 milyar, kasımda 99 milyar, aralıkta 155 milyar TL.

O ayların bir kısmında **2021'de kredi artışı hiç yok** hatta elside...

Yani bankalar kredi kanallarını tamamen kapatmışlar.

Peki geçen yıl sonundan 20 Ocak'a kadar olan sürede ne olmuş?

TL firma kredilerinde aylık büyüme oranı yüzde 2.3. Bireyselde yüzde 2.4.

2022'de Cumhuriyet tarihinin en yüksek kredi rakamlarına ulaşılmasına rağmen neden sanayiciler aynı söyleme ısrar ediyor?

Düşünüp de cevabını bulamadığım bir şey daha var.

2021'deki rakamların bir kısmını yazdım.

O dönemde reel sektör çıkıp çıkıp açıklama yapmıyor muydu?

Öyle ya...

Rakamlara bakılırsa o dönemde tablo 2022'den daha kötü...

Bana sorarsanız, patronlar geçmisteki gibi bol kepeçden sorgusuz sualsiz dağıtılan kredilerden mahrum kaldıkları için bu kadar bağırıyorlar.

Eskiden 50 isteseler 50, 100 isteseler 100'ü alabiliyorlardı. İhtiyaçları olmadan aldıkları krediyi de götürüp istedikleri yere yatıyorlardı.

Şimdi o rahatlıkları yok. Bu serzenişleri de ondan...

Açıkçası, bana da enflasyonun yüzde 64 olduğu yerde yüzde 14 faizle parayı verseniz 'hayır' niye diyeyim. Vermezseniz de tabii ki sağda solda bağırım.

KOBİ'LERİN KREDİ KULLANIMI

2022'DE 7 KAT ARTTI (Milyar TL)

Kredi kullanımı	2021	2022
• Toplam	465	1.934
• Toplam firma	298	1.390
• TL firma	316	1.726
• Büyük firma	188	839
• KOBİ	127	887

**MURAT
GÜRSOY**

murat@karadenizekonomi.com

"Kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor"

Karadeniz Ekonomi Gazetesi olarak 2022 yılından bu güne iş dünyasının; düzenli olarak finansmana erişim sorununun çözülmediğini ekonomi yönetiminin -Ankara'nın- bu sesi duyması gerektiğini defalarca yazdık.

Yıl 2023, yeni vıla girdik. Sorunun istenildiği gibi çözüm kazanmadığını, tüm gazetelerin ekonomi sayfalarında gördük. **İstanbul Sanayi Odasının** ocak ayı meclis toplantısına da iş dünyasının finansman krizi damgasını vurdu. Toplantıya; Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar konuk olarak katılarak **Sanayicilere** bankacılık ve finans sektörü ile ilgili bir sunum yaptı. Toplantıya Vakıfbank Genel Müdürü Abdülmücrret Üstünel, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Öztop da katıldı.

Anadolu'daki tüm Ticaret ve **Sanayi Odası** başkanlarının iş dünyası adına yaptığı çağrısı son olarak, İstanbul Ticaret ve **Sanayi**

Odası meclis toplantısında Başkan Bahçivan, bankaların genel müdürlerinin de katıldığı toplantıda gündeme getirdi. Haber olarak da verdiğimiz bu önemli konuşmayı kısaca hatırlayalım:

Finansmana erişim sorununun, kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendirilen Bahçivan, **İSO** olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralama stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini belirterek, "Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat son dönemde devreye alınan birçok tedbir ön görülemezliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. **Sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi

talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz. Firmalarımızın mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerekiyor" dedi.

Finansmana erişim sorununun aynı zamanda uzun vadeli bakişle ele alınmasını ve yapısal sorunların çözümünün de yapısal nitelikte olması gerektiğini ifade eden Bahçivan, "Ekonomimizin kredi yaratma potansiyelini doğrudan etkileyen cari açığı, dış finansman ihtiyacı ve düşük iç tasarruf oranları en temel yapısal sorunlarımızın başında geliyor. Dış finansmanın nispeten daha sağlıklı, sürdürülebilir kalemleri arasında yer alan uzun vadeli borçlanmada iştahı düşük olan bankacılık sistemimiz, uzun süredir net borç ödeyici pozisyonda. Sistemin kredi yaratma potansiyelini de düşüren bu durum, başta liranın seyri olmak üzere geleceğe dönük belirsizliklerle ve dolayısıyla yüksek risk primi ve yüksek borçlanma maliyetleri ile yakından alakalı. Tüm bunlar bizlere makro-ekonomik istikrarın, enflasyonun

kalıcı şekilde yenerek liraya dönük güveni artırmanın ve ekonomi politikalarında öngörülebilirliğin yaşamsal önemini gösteriyor" diye konuştu.

"Kısa vadede krediyi erişim sorununun çözülmesi ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonomimizin krediyeye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun" diyen Bahçivan, çözüm önerisi getirerek şunları söyledi: "Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz. Benzer şekilde, finansmanda araç çeşitliliğini artırmak ve **sanayimizin** bankacılık sistemine bağımlılığı azaltmak günümüzde çok temel bir ihtiyaç. Bunun için sermaye piyasalarından daha fazla yararlanmayı sağlayacak, finansal derinliği güçlendirecek adımların da kritik olduğu görüşündeyiz. **İSO** 1000

çalışmamızda halka açık kuruluşlar sayısının 100'ün altında kalması da bu alanda kat etmemiz gereken mesafeyi ortaya koyuyor."

Sonuç olarak iş dünyasının finansmana erişim sorunu tam olarak çözülmemiş. Ekonomi yönetiminin bu sesi duymasını iş dünyası bekliyor çağrımızı tekrar yenileyelim.

İhracatçı Rekabetçi Kur İstiyor
Türkiye'nin artık rekabet edecek kur seviyesine gelmesi gerektiğini anlatan ihracatçılar, "Yabancı bizden daha fazla takip ediyor TL'yi. Bunu hesaplayarak alımları Türkiye'ye kaydırıyorlar. Dalga yüksek. Beyin kanaması olmadan aradaki dengenin sağlanması lazım" diyor.

Rekabetçi kur politikası nedir?
Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın söylemlerinde sıklıkla öne çıkan rekabetçi kur politikası, ihracatçıların ortaya attığı bir yaklaşımdır.

"Bir ülkenin para birimi yabancı paralara karşı değer kaybederse o ülkenin ihracatı artar" şeklinde özetlenebilecek bir ekonomi hipo-

teziye dayanıyor.

Ancak yerli paranın değer kaybetmesi Türkiye'de kronik hale gelen enflasyonu besleyerek alım gücünü ciddi oranda düşürüyor.

Ayrıca yerli paradan kaçısı besliyor, döviz yükümlülükleri ve bilançolar üzerinden finansal istikrarı olumsuz etkiliyor, yatırımları yavaşlatarak büyüme potansiyelini azaltıyor.

Ayrıca kura bağlı olarak yurt dışına satılacak ürünün yurt dışından alınan hammaddesinin fiyatı da ciddi oranda artıyor.

Özetle bütün bunlar kurun getirdiği rekabet avantajlarını fazlasıyla silip götürabiliyor.

HAFTANIN SÖZÜ

İyi şeyler asla konfor alanlarından gelmez. Başarı istiyorsak, rahatsız olmaktan memnun olmalıyız.

Erođlu'ndan İSO'ya ziyaret

Orman ve Su İşleri eski Bakanı AK Parti Afyonkarahisar Milletvekili Prof. Dr. Veysel Erođlu, İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, İSO Meclis Başkanı Ender Yılmaz ve Yönetim Kurulu Üyelerini ziyaret etti

Orman ve Su İşleri eski Bakanı AK Parti Afyonkarahisar Milletvekili Prof. Dr. Veysel Erođlu, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, İSO Meclis Başkanı Ender Yılmaz ve Yönetim Kurulu Üyelerini ziyaret ederek İstanbul'un ticaret ve sanayi

sektörleri ile alakalı istişarelerde bulundu. Ziyaretten duyduğu memnuniyeti belirten Başkan Yılmaz kendilerine teşekkür etti. Ziyaret günün anısına çekilen fotoğrafların ardından son buldu.

ODAK HABER MERKEZİ